

Grønland skal tale med én stemme

Foto: Ken Lai :: 9/23/2024

Mads Petersen fra dronevirksomheden Arctic Unmanned efterlyser mere viden om, hvad der sker omkring Den Arktiske Kapacitetspakke, og om de grønlandske interesser bliver inddraget, når man forbereder, hvordan overvågningen skal fungere og for eksempel, hvilke droner, der skal bruges.

Hans virksomhed var med til at arrangere den store sikkerhedskonference i Kangerlussuaq i sidste uge, hvor forsvarrets opgaveløsning og ikke mindst Kangerlussuaqs fremtid var på dagsordenen. Han var også initiativtager til de to tidligere konferencer i Grønland om droner, overvågning og sikkerhed i Arktis.

Mads Petersen fra dronevirksomheden Arctic Unmanned efterlyser mere viden om, hvad der sker omkring Den Arktiske Kapacitetspakke, og om de grønlandske interesser bliver inddraget, når man forbereder, hvordan overvågningen skal fungere og for eksempel, hvilke droner, der skal bruges.

Annonce

KLAR STEMME PÅKRÆVET

Efter konferencen har Aaja Chemnitz udsendt en pressemeddelelse sammen med Pipaluk Lynge, der er formand for Inatsisartuts Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg. Begge er fra IA.

Budskabet på konferencen fra Aaja Chemnitz var: "Vi er nødt til at tale med en, klar stemme overfor Danmark for at få initiativer igennem, som gavner vores land. Når der er overlappende interesser mellem vores land og forsvaret, så kommer det alle til gavn. Jeg tror på Kangerlussuaq spiller en central rolle i fremtiden".

Konkret pegede Aaja på nyt søkabel, placering af nye droner i Kangerlussuaq og en forbedret vej mellem Kangerlussuaq og Sisimiut, men også nye fly og skibe er afgørende for bedre overblik over mulig fjendtlig aktivitet i Grønland, vurderer hun.

"I dag er overvågning mangelfuld, og der skal investeres massivt i forsvaret af Grønland ved blandt andet at lade nogle af de grønlandske virksomheder være med til opgaveløsning. På den måde skaber vi lokale jobs og øger viden herhjemme. Målet er, at vi bevarer freden herhjemme i en tid med usikkerhed ude i verden omkring os", siger Aaja Chemnitz, Inuit Ataqatigiit i pressemeddelelsen efter konferencen.

Hans virksomhed var med til at arrangere den store sikkerhedskonference i Kangerlussuaq i sidste uge, hvor forsvarets opgaveløsning og ikke mindst Kangerlussuaqs fremtid var på dagsordenen. Han var også initiativtager til de to tidligere konferencer i Grønland om droner, overvågning og sikkerhed i Arktis.

– Vi ved stadig ikke, hvad der sker omkring de langt rækkende droner, siden udbuddet af dem blev trukket tilbage i foråret 2023, dels fordi de blev for dyre, dels fordi kravene, Forsvaret har til dem efter ønsker fra NATO, blev udvidet, siger han efter konferencen i Kangerlussuaq til Sermitsiaq.

I januar 2024 blev det i øvrigt oplyst, at der nu er afsat flere penge til de langt rækkende droner.

Mads Petersen er meget tilfreds med konferencen og siger efterfølgende, at den var meget givtig.

Der var 17 oplæg fra virksomheder, myndigheder, Arktis Kommando, USA, EU og grønlandske politikere, der italesatte hvad der sker både i Grønland og Danmark omkring udviklingen af overvågning og behovet for overvågning.

Han forventer, at den bliver fulgt op af en ny konference i september 2025, da der fra politisk side er opfordret til det.

Glemmer grønlandske interesser

Mads Petersen frygter, at de, der sidder og tager stilling til hvilket firma, der skal levere dronerne, udelukkende fokuserer på de militære behov, og overser de grønlandske ønsker om 'dual-use' løsninger, hvilket i øvrigt også fremgår af aftalen mellem Danmark og Grønland i 2022.

– Siden udbuddet om to langt rækkende droner blev stoppet, er der ingen, som har hørt noget. Man burde have forberedt en proces, hvor alle interesser er inddraget og er involveret i valg af løsning, og at processen offentliggøres, så både samfund, virksomheder, politikere i hele riget og forsvaret ved, hvad der foregår, og kan forberede sig på det, siger han til Sermitsiaq og fortsætter:

Dronernes placering

At man ikke har valgt en åben proces betyder, at der er alle mulige rygter. For eksempel at et firma har tilbudt to droner mens et andet firma har tilbudt 6-8 droner til samme pris. Et andet rygte går på, at de to langt rækkende droner skal placeres i Aalborg eller i Karup og altså ikke i Grønland.

– Begge løsninger vil betyde, at dronerne ikke er til rådighed for samfundet og forsvaret i Grønland, når der er brug for dem, påpeger han.

Mads Petersen mener, at det er utrolig vigtigt, at man vælger en løsning, som betyder, at dronerne er i Grønland, at der er forskellige droner til løsning af forskellige behov, og at de hurtigt kan rekvireres af den myndighed, der har brug for dem. De skal kunne bruges til overvågning, fiskeriinspektion, konsekvenser af klimaforandringer, overvågning af skibe og fly, isforhold, SAR-operationer, sundhedsvæsen, uddannelse, forskning med videre.

Lokale interesser

Grønland er et lavspændingsområde, og politikerne har et klart ønske om, at forsvarets løsninger omkring overvågning og kommunikation skal kunne bruges af det civile samfund, så der ikke er tale om oprustning men om udvikling af samfundet. Det fremgår også af aftalen fra 2022.

– Det er også vigtigt, at løsningerne så vidt muligt omfatter brugen af grønlandske virksomheder, og at uddannelserne bliver forberedt og inddraget, så ungdommen kan være med i denne højteknologiske udvikling, mener han.

Selv kommer Mads Petersen fra Qeqertarsuaq og tilbyder blandt andet undervisning i brugen af droner, ligesom hans firma forhandler droner.

Nej til kinesisk teknologi

Han advarer således imod brugen af kinesiske droner, og henviser til, at den danske justitsminister Peter Hummelgaard i 2023 advarede imod at bruge kinesiske droner og i det hele taget kinesisk teknologi af frygt for spionage. Det gjorde han i et svar til Retsudvalget i Folketinget i 2023.

Han henviste til "Politiets Efterretningstjenestes (PET) Vurdering af Spionagetruslen mod Danmark, Færøerne og Grønland 2023 (VSD) fra maj 2023. Efter PET's vurdering er der en risiko for spionage forbundet med brugen af visse former for teknologi med kinesiske komponenter. Det hænger først og fremmest sammen med den kinesiske efterretningslovgivning, og det drejer sig særligt om teknologi, hvor kinesiske leverandører har adgang til store mængder brugerdata".

Derfor er det vigtigt, at Grønland og Forsvaret finder andre løsninger, vurderer Mads Petersen.

– Vi forhandler droner og har viden om, hvad de forskellige droner kan. Vi vil for eksempel anbefale en finsk drone, som kan flyve længere end de kinesiske, og som er udviklet under arktiske forhold i Lapland, så deres batterier kan tåle kulden, siger han til Sermitsiaq.

Information til politikerne

Mads Petersen mener, at der var for få politikere med til en for landets sikkerhed så vigtig konference.

– Desværre er det mit indtryk, at politikerne ved meget lidt om dette område. Og informationerne om, hvad der sker, kommer alt for langsomt til partierne.

Der har længe været stilhed om, hvad der sker omkring Den Arktiske Kapacitetspakke, og hvilke planer, der er, fordi man venter på politiske forhandlinger blandt folketingets partier i forbindelse med forsvarsforliget, som ventes at komme i gang til oktober og forventes afsluttet i år.

- Derfor er der heller ingen planer for Kangerlussuaq, der kan sikre en god fremtid for bygden, siger Mads Petersen.
- Jeg håber på, at flere politikere bliver involveret. Det lover godt, at politikerne taler mere sammen om forskellige løsninger, som det kom frem på konferencen. Det er vigtigt, at Grønland taler med én stemme, der sætter en retning for en samlet grønlandsk indsats.
- Men det er bemærkelsesværdigt, at der kommer forskellige udmeldinger, som tyder på, at der er uenighed, og at der er mange, som ikke ved, hvad det handler om.

Enighed om droner

Mads Petersen efterlyser en grønlandsk holdning til valget af droner, ellers frygter han, at grønlandske interesser bliver kørt over af det firma, som Forsvaret vælger til levering af droner.

- Det er således vigtigt, at Grønland har en holdning til de droner, der skal købes, hvad de skal bruges til, og hvor de skal placeres. Der må være en fælles interesse for dette, og at grønlandske politikere kan komme med et modspil, hvis Forsvaret for eksempel beslutter at købe to droner af kineserne, der placeres i Aalborg.
- Vi har manglet en samlet grønlandsk politisk stemme, der ved hvad det handler om, og som kan sige noget i forhandlingerne, påpeger Mads Petersen.

Arbejdsgruppe

Han mener også, at Grønland bør etablere en arbejdsgruppe, der skal rådgive politikerne og som har erfaring med sikkerhed og overvågning, og ikke blot har administrative egenskaber.

- Arbejdsgruppen skal bestå af embedsmænd og operationelle folk. Det kan ikke gå hurtigt nok med at oprette en sådan en arbejdsgruppe, der kan sikre Grønlands indflydelse på valg af forskellige løsninger.

Mads Petersen mener, at det vil styrke Grønlands position, ligesom man har ønsket en grønlandsk indblanding i valget af den arktiske ambassadør.

- Det er sådan, at man handler ud fra princippet om, at Grønland tænker og agerer som en stat, hvilket nu er en prioriteret tankegang i Grønland, siger han.

På denne konference deltog Kuno Fencker fra Siumut, Pipaluk Lynge og Aaja Chemnitz fra IA med oplæg. Desuden var der flere politikere med fra de forskellige partier, som sidder i Det Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg i Inatsisartut. De deltog ikke som udvalg, men som repræsentanter fra deres respektive partier.

Langsom information til partierne

På konferencen blev det påpeget, at informationerne kommer for sent ud til de forskellige partier. Det betyder, at de ikke er forberedt godt nok, når der skal træffes beslutning om en grønlandsk holdning og indstilling til forhandlingerne.

- Det er for eksempel informationer fra forsvarsminister Troels Lund Poulsens forhandlinger med de to grønlandske folketingsmedlemmer og Naalakkersuisut, der sender dem videre til Inatsisartut, og som så sender dem videre til parlamentsmedlemmerne og til partierne. Det er en lang og kompleks proces. Derfor når de ikke i tide ud til partierne, så de kan tage stilling til det i god tid ej heller komme helt ind i detaljerne, forklarer Mads Petersen.

Aaja Chemnitz opfordrede til, at der bliver holdt en ny konference om sikkerhed i Arktis og håber på kontinuitet, så man hele tiden har mulighed for at følge med, og at Grønland kan præcisere sine ønsker omkring dette emne, som udvikler sig hele tiden og skaber nye forudsætninger.

CONFIDENTIAL - FOR FUNDING REVIEW ONLY